

(Стратфор, 25.5.2010)

Расправе о Европи тренутно су фокусиране на грчку финансијску кризу и њен потенцијални утицај на будућност Европске уније.

Текуће р

асправе које се односе на војна питања и Европу могу да се чине безначајним, па чак и анахроним. Наравно, сложићемо се да у овом тренутку питање будућности Европске уније далеко надвисује сва друга размишљања, али ми желимо да изнесемо аргументе да постоје сценарији о будућности Европске уније са војним аспектима и да су они далеко од архаичних.

Егзистенцијална криза у ЕУ

Европска унија доживљава [егзистенцијалну кризу](#). Та криза нема везе са Грчком, већ са тим шта је то што чланице Европске уније дугују једна другој и колико контроле Европска унија има над својим чланицама. Европска унија је добро функционисала у време генерације која је живела у просперитету. Са појавом финансијске кризе, богатије чланице бејаху позване да помогну оним мање богатим. Опет, ово се не тиче само Грчке – [кредитна криза у средњој Европи из 2008.](#) је заправо била иста ствар. Богатије земље, Немачка посебно, нису се радовале могућности да се новац пореских обвезника троши на пружање помоћи земљама које се боре са пуцањем кредитних мехурова.

Оне у ствари неће да то ураде, а ако ипак буду приморане, желе да контролишу начин на који те земље троше позајмљени новац како се ово стање не би поновило. А опет, излишно је рећи да Грчка – као и земље које могу завршити слично као и она - не желе спољну контролу над својим финансијама.

Ако нема узајамних обавеза између земаља чланица ЕУ, а немачка и грчка јавност не

Немачка после ЕУ и руски сценарио

Пише: Џорџ Фридман
недеља, 30 мај 2010 11:40

желе [она прва] да спашава [Грчку], а [она друга] да се покори [Немачкој], онда се поставља суштинско питање шта ће Европа постати – невезано за просту зону слободне трговине - после ове кризе. То није једноставно питање преживљавања евра, мада ни то није тривијална ствар.

Евро и Европска унија ће вероватно преживети ову кризу - премда њихова заједничка пропаст

није ни приближно тако незамислив

а

као

што би

Европљани помисли

ли

пре

само пар

месеци - али то није једина криза

коју

ће Европа искус

ити

. Нешто

свако мало крене наопако

,

а

Европа нема институције кој

е

би могл

е да се

нос

е

са таквим

проблем

има

. Догађаји у последњих неколико недеља указују на то да европске земље нису склон

е томе

да створ

е

такве институције,

а уз то

јавно мњење ће ограничити могућности европских влада да

их

креира

ју

или да

партиципирају

Немачка после ЕУ и руски сценарио

Пише: Џорџ Фридман
недеља, 30 мај 2010 11:40

у овим институцијама.

Не заборавимо, изградња супер државе изискује једну од ове две ствари: рат који утврђује ко доноси одлуке или пак

[државну сагласност усмерену ка стварању савеза](#)

. Европа

сликовито

демонстрира ограничења

ов

е друге стратегије.

Шта год да се деси краткорочно, тешко је предвидети било какву даљу интеграцију европских институција. А лако је замислити да Европска унија деволуира од својих амбициозних визија

ка савезу сазданом на принципу погодности, изграђеном око економских бенефита преговара

них

и

усаглашених

из

међу

појединачних

партнера.

Прелаз ће дакле бити од уније ка савезу у коме неће бити никаквих интереса сем индивидуалних.

Поновно отворено „Немачко питање“

Враћамо се на питање које дефинише Европу још од 1871, а то је [статус Немачке у Европи](#)

. Као што види

мо

током садашње кризе

, јасно је да је Немачка привредни центар коме гравитира Европа, а ова криза је такође показала и да су економска и политичка питања у многоме истоветна.

Ако се Немачка са нечим не слаже, ништа се по том питању не може учинити, а ако то Немачка жели, то ће и бити учињено. Немачка има огромну моћ у Европи, чак и ако је она у великој мери ограничена на економска питања. Само, то што је Немачка и кочничар и локомотива Европе, временом је начинило Немачку централним проблемом Европе.

Немачка после ЕУ и руски сценарио

Пише: Џорџ Фридман
недеља, 30 мај 2010 11:40

Ако је Немачка кључни доносилац одлука у Европи, онда она дефинише сваку политику коју Европа предузима као целина. Ако се Европа распадне, Немачка је једина европска земља која може да формира алтернативне моћне и кохезивне коалиције. То значи да ће, уколико Европска унија ослаби, Немачка имати највећи утицај на то шта ће се десити са Европом након ЕУ. У овом тренутку Немци марљиво раде [на преформулисању Европске уније и еврозоне](#)

у смеру

који више

одговара

њиховим жељама.

Али, како то захтева да бројни партнери уступе део суверенитета немачкој контроли – исти онај суверенитет који су љубоморно чували током целог европског пројекта

- вред

и

испитати

н

емачк

е

алтернативе

за

Европск

у

униј

у

.

У ту сврху прво морамо разумети лимите Немачке. Немачки проблем је онај исти још од уједињења: она је изванредно моћна сила, али далеко од тога да је свемоћна. Њена врло велика моћ чини је фокусом других сила, а заједно, ове друге силе могу да је онемогуће. Према томе, глас Немачке је пресудан за било коју одлуку Европске уније у овом тренутку, и она ће представљати центар моћи у Европи у будућности - али Немачка ипак не може тек тако и сама. Њој су потребне коалиције, што значи да је дугорочно питање следеће: ако Европска унија ослаби или чак пропадне, коју ће алтернативну коалицију Немачка потражити?

Уобичајен одговор на прву лопту је Француска, с обзиром да су ове две привреде донекле сличне и да су земље најближи суседи. Али историјски гледано, ова сличност у структури и локацији није била извор сарадње и љубави, већ конкуренције и трвења. Унутар Европске уније, препуне различитости, Немачка и Француска су биле у стању да оставе по страни своја неслагања и пронађу заједнички интерес [ради управљања Европом на обострану корист](#)

. То ко-менаџерисање је наравно допринело стварању садашње кризе. Поврх тога,

најважнија ствар коју Француска има, а да је Немачка жели, је њено тржиште; али неки идеални партнер за Немачку имао би и нешто више да понуди. Сама по себи, Француска не може бити основа за дугорочну немачку економску стратегију. Историјска алтернатива за Немачку одувек је Русија.

Руска опција

Између немачке и руске економије постоји много потенцијалне синергије. Немачка увози велике количине енергије и других ресурса из Русије. Као што је општепознато, Русији требају извори технологије и капитала да би превазишла тренутну позицију пуког извозника ресурса. Немачка има проблем са депопулацијом и треба јој сталан извор радне снаге - по могућству оне која заправо не жели да се пресели у Немачку. Руска економија још од совјетске ере наставља у смеру де-индустријализације, и док то има мноштво негативних утицаја, постоји један позитиван који се често превиђа: Русија сада има више радне снаге него што може да ефикасно запосли у привреди, с обзиром на структуру капитала. Немачка не жели више имиграната, али јој треба приступ радној снази. Русија жели фабрике у Русији како би упослила свој вишак радне снаге, а такође жели и технологију. Логика немачко-руског економског односа је очигледнија него логика немачко-грчког или немачко-шпанског односа. Што се Француске тиче, она може да [партиципира](#) али и не мора (и гле чуда, Французи се придружују бројним текућим немачко-руским пројектима).

Дакле, ако се усредсредимо на економију, и претпоставимо да Европска унија не може да опстане као интегрисани систем (што је логичан, али још увек недоказан исход), а онда даље претпоставимо да је Немачка ем водећа сила у Европи ем неспособна за рад изван коалиције, онда бисмо рекли да је немачка коалиција са Русијом најлогичнији исход слабљења ЕУ.

Ово би довело многе земље у крајње нелагодну позицију. Прва од њих је Пољска, стешњена између Русије и Немачке. Друга је САД, јер Вашингтон би видео руско-немачки економски блок као значајнији изазов него што је Европска унија икада била, и то из два разлога. Прво, то би био кохерентнији однос - стварање заједничке политике између две државе, са мноштвом паралелних интереса, далеко је једноставније и брже него између њих 27. Друго, и још важније, док Европска унија не може да развије војну компоненту због унутрашњих неслагања, израстање политичко-војне димензије у руско-немачком економском блоку је много лакше замислити. Она би била изграђена око чињенице да и Немци и Руси зазиру и плаше се америчке моћи и активног самопоуздања, те да су Американци годинама били

[додворавајући савезник](#)

који се испречавао између ове две силе. И Немачка и Русија би сматрале да се тиме само бране од америчког притиска.

И то нас доводи на причу о [ракетама типа Патриот](#). Без обзира на бирократску жабокречину из које је настао овај трансфер, или политичку индолентност која је произвела овај план, размештање ракета Патриот лепо се уклапа у процес лаганог сазревања војних односа између Пољске и САД. Пре неколико месеци, Пољаци и Американци спровели су

[војне вежбе](#) у балтичким државама, изузетно осетљивој области за Русе. Пољски авијатичари сада лете на неким од најмодернијих ‘
m

ade in USA’ авиона на свету, Ф-16С. Уз ракете Патриот, ово би могао да буде озбиљан изазов Русима. Пољски генерал је командант сектора у Авганистану, што је нешто што Руси примећују. Кроз читаво мноштво оваквих процеса узрастају све тешњи америчко-пољски војни односи.

Садашњи економски проблеми могу довести до темељног слабљења Европске уније. Немачка је економски моћна али потребни су јој економски коалициони партнери који ће допринети њеном благостању, а не да само црпу из њега. Руско-немачко савезништво би била логичка последица овог стања ствари. Ако се то деси, Американци и Пољаци би логично имали своје блиске односе. Руско-немачки односи би најпре почели као економски а затим се развијали према војним. Америчко-пољски односи би почели као војни, а слабљењем Европске уније, развијали се према економским. Руско-немачки блок би покушао да доведе неке друге земље у своју коалицију, а исто би настојао и пољско-амерички блок. Два блока би се надметала у Централној Европи - и за Француску. Током овог процеса, у последње време монотона [политика НАТО-а](#) би све више попримала на напетости и узбудљивости

Према томе, грчка криза и Патриот ракете ће се можда у једном тренутку укрстити, или са нашег становишта, свакако ће се у једном тренутку сусрести. Иако сами по себи нису од трајног значаја, ово двоје заједно указују на нову логику у Европи. Оно што се сада чини немогућим у Европи можда неће бити незамисливо за пар година. Слабљење Европске уније које симболише Грчка, и ракете Патриот које представљају поновну милитаризацију бар једног дела Европе, само су наизглед неповезане тенденције које би лако могле да се преклопе.

Немачка после ЕУ и руски сценарио

Пише: Џорџ Фридман
недеља, 30 мај 2010 11:40

(Превод: **Василије Д. Мишковић**)